

Health Volunteers as Environmental Health Monitors in Food Preparation, Distribution and Supply Centers in The Covid-19 Epidemic

Sahar Zamaniahari

Ph.D. student in Food Hygiene, Health System Research Unit, Health Center of Urmia, Urmia University of Medical sciences, Urmia, Iran.

MoradAli Zareipour

* Ph.D. in Health Education and Health Promotion, Health System Research Unit, Health Center of Urmia, Urmia University of Medical sciences, Urmia, Iran
(Corresponding Author):
Email: z.morad@yahoo.com

Received: 2020/12/03

Accepted: 2021/01/14

Document Type: Letter to Editor

ABSTRACT

The supervision of food preparation, distribution, and supply centers to maintain the health of users is the responsibility of inspectors and environmental health experts of medical universities across the country. Proper inspection and control of these centers play an important role in preventing the occurrence and prevalence of infectious diseases and protect the health of people in the community. Therefore, to prevent the spread of COVID-19 and the increasing number of patients with this disease, stricter control measures should be applied to food preparation, distribution, and supply centers, and health protocols should be inspected in these centers. Due to the shortage of environmental health forces, as well as the expansion of food preparation, distribution, and supply centers, the inspection of these centers and training of people in all centers regarding the observance of coronavirus prevention protocols are not possible. Therefore, the authors in this article suggest health volunteers as participants in overseeing food preparation, distribution, and supply centers. The active involvement and participation of health volunteers increase the sense of social responsibility and eliminate the sense of authority and dominance of formal organizations. After receiving face-to-face and virtual training on coronavirus prevention health protocols in food preparation, distribution, and supply centers, and visiting and monitoring several food centers alongside environmental health experts, health volunteers can carry out their activities for disease prevention and control. In this way, there will be a comprehensive determination to control the coronavirus in centers for the preparation, distribution, and supply of food. The results of these activities will have a positive effect on the health of people and society and ultimately the control of the disease.

Keywords: Health Volunteer, Environmental Health, Food, Covid-19.

► **Citation:** Zamaniahari S, Zareipour M. Health Volunteers as Environmental Health Monitors in Food Preparation, Distribution and Supply Centers in The Covid-19 Epidemic. *Iranian Journal of Research in Environmental Health*. Winter 2021; 6(4): .

داوطلبان سلامت به‌عنوان ناظران بهداشت محیط در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی در اپیدمی کووید-۱۹

چکیده

نظارت بر مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی به‌منظور حفظ سلامت استفاده‌کنندگان از این مراکز بر عهده بازرسان و کارشناسان بهداشت محیط دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور می‌باشد. بازرسی و کنترل صحیح این مراکز، نقش مؤثر و بسزایی در پیشگیری از بروز و شیوع بیماری‌های واگیر دارد و باعث حفظ سلامت افراد جامعه می‌شود. بنابراین جهت پیشگیری از شیوع کووید-۱۹ و جلوگیری از افزایش آمار مبتلایان به این بیماری می‌بایست نظارت‌های شدیدتری در مورد مراکز تهیه و توزیع و عرضه مواد غذایی اعمال گردد و پروتکل‌های بهداشتی در این مراکز مورد بازرسی قرار گیرد. با توجه به کمبود نیروی بهداشت محیط، گستردگی مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی، بازرسی و آموزش حساس‌سازی افراد تمام اماکن در مورد رعایت پروتکل‌های پیشگیری از کرونا ویروس امکان‌پذیر نمی‌باشد. بنابراین نویسندگان در این مقاله داوطلبان سلامت را به‌عنوان مشارکت‌کنندگان در نظارت مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی پیشنهاد نمودند. درگیری و مشارکت فعال داوطلبان سلامت موجب افزایش حس مسئولیت اجتماعی شده و احساس اختیار و تسلط سازمان‌های رسمی از بین می‌رود. داوطلبان سلامت پس از دریافت آموزش‌های حضوری و غیرحضوری پروتکل‌های بهداشتی پیشگیری از کرونا ویروس در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی و بازدید و نظارت چندین مراکز مواد غذایی به همراه کارشناسان بهداشت محیط می‌توانند فعالیت‌های خود را جهت پیشگیری و کنترل بیماری کرونا در این اماکن شروع کنند؛ بدین ترتیب عزمی فراگیر برای مهار کرونا ویروس در اماکن تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی به‌وجود خواهد آمد که برآیند این فعالیت‌ها به شکل مثبت بر سلامت مردم و جامعه و در نهایت کنترل بیماری کرونا خواهد شد.

کلید واژه‌ها: بهداشت محیط، داوطلب سلامت، کووید-۱۹، مواد غذایی.

سحر زمانی اهری

دانشجوی دکتری تخصصی بهداشت مواد غذایی، واحد تحقیقات نظام سلامت، مرکز بهداشت ارومیه، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران.

مرادعلی زارعی پور

* دکتری تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، واحد تحقیقات نظام سلامت، مرکز بهداشت ارومیه، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول):

پست الکترونیک: z.morad@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۲۵

نوع مقاله: نامه به سردبیر

◀ استناد: زمانی اهری س، زارعی پور م. داوطلبان سلامت به‌عنوان ناظران بهداشت محیط در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی در اپیدمی کووید-۱۹. فصلنامه پژوهش در بهداشت محیط. زمستان ۱۳۹۹؛ ۶(۴): ۲۹۶-۲۹۹.

مقدمه

از دسامبر سال ۲۰۱۹، شیوع یک بیماری واگیردار جدید به نام کووید-۱۹ که ناشی از کرونا ویروس سندرم حاد تنفسی است، برای اولین بار در شهر ووهان چین گزارش شده است. شیوع این بیماری در مدت کوتاهی به یک نگرانی جهانی تبدیل شد و سازمان جهانی بهداشت شیوع بیماری را دنیاگیری اعلام کرد (۱). تلاش‌های بهداشت عمومی برای مهار انتقال سریع کووید-۱۹ منجر به اقدامات کنترل عفونت و تغییر رویه‌ها و سیاست‌های مرتبط شده است. بیشتر کشورها در مراحل مختلف بیماری اقدام به تعطیلی مراکز آموزشی و کسب‌وکارهای غیرضروری و اقدامات دیگری مانند فاصله‌گذاری اجتماعی و ماسک زدن و محدودیت معاشرت نموده است (۲). در این میان با توجه به اینکه تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی از نیازهای ضروری انسان می‌باشد، در هر شرایط شیوع کووید-۱۹ نمی‌توان این مراکز را تعطیل کرد. وضعیت بهداشتی مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی بر سلامت افراد جامعه اثرگذار می‌باشد، به همین دلیل نظارت و کنترل این مراکز به منظور تأمین امنیت غذایی از درجه اهمیت بالایی برخوردار است (۳). آلودگی غیرعمدی مواد غذایی و عدم رعایت نکات بهداشتی هنگام تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی در این مقیاس می‌تواند منجر به شیوع بیماری کووید-۱۹ شود که تهدیدی برای سلامت مصرف‌کننده و پیامدهای سلامتی نامطلوب است.

در کشور ایران نظارت بر مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی به منظور حفظ سلامت استفاده‌کنندگان از این مراکز بر عهده بازرسان و کارشناسان بهداشت محیط معاونت بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور می‌باشد. بازرسی و کنترل صحیح این مراکز نقش مؤثر و بسزایی در پیشگیری از بروز و شیوع بیماری‌های واگیر دارد و باعث حفظ سلامت افراد جامعه می‌شود (۴). بنابراین جهت پیشگیری از شیوع کووید-۱۹ و جلوگیری از افزایش آمار مبتلایان به این بیماری می‌بایست نظارت‌های شدیدتری در مورد مراکز تهیه و توزیع و عرضه مواد غذایی اعمال گردد و پروتکل‌های بهداشتی در این مراکز مورد

بازرسی قرار گیرد و در صورت مشاهده تخلف موردی، آن مرکز تعطیل شود. مشارکت و همکاری جامعه در کنترل و پیشگیری این بیماری کارآمد خواهد بود. مشارکت مردمی یکی از اصول بنیادین مراقبت‌های بهداشتی می‌باشد (۵). مشارکت اجتماعی به معنای شرکت آگاهانه، ارادی، خودانگیخته و هدفمند گروه‌ها و افراد در فرآیندها و امور اجتماعی جامعه، به منظور تسهیم و نقش داشتن در کارها، تسهیل و تسریع امور جامعه و بهره‌برداری از نتایج آنها و کمک به اهداف توسعه اجتماعی می‌باشد (۶) در این جهت رابطین بهداشتی به صورت داوطلبانه پیشنهاد در راه تأمین و ارتقاء سطح سلامت جامعه هستند. در سال ۱۳۶۹ وزارت بهداشت با انگیزه حل مشکلات بهداشتی حاشیه‌نشینان شهری و روستایی، اقدام به طراحی و اجرای برنامه داوطلبان سلامت تحت عنوان «رابطان بهداشت» در جنوب تهران و حاشیه شهرهای بزرگ کشور نمود (۷).

در واقع این برنامه در مناطقی شکل گرفت که شبکه بهداشت و درمان به دلیل گسترش بی‌رویه جمعیت شهری، کمترین پوشش مراقبت‌های بهداشتی را برای گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه شهری داشت و این برنامه با توجه به موفقیت چشمگیری که به همراه داشت، از سال ۱۳۷۲ در تمام نقاط شهری کشور به اجرا درآمد. داوطلبان سلامت افرادی هستند که همچون حلقه محکمی ارتباط مسئولین بهداشتی را با سطوح محیطی جامعه برقرار می‌کنند و با شرکت در کلاس‌های هفتگی و یا ماهانه در مراکز بهداشتی درمانی آموخته‌های خود را به خانوار همسایه و افراد تحت پوشش خود منتقل می‌نمایند و برای حفظ سلامتی خود و خانوارهای تحت پوشش تلاش می‌کنند (۸).

برنامه داوطلبان سلامت به تغییر نگرش و عملکرد مردم نسبت به توانایی بالقوه خود در جهت تغییر و بهبود شرایط زندگی کمک کرده است و اعتماد به نفس و اتکا به خود را در افراد رابط و خانوارهای تحت پوشش افزایش داده است. ارزشیابی و بررسی برنامه نشان داده که حضور داوطلبان سلامت سبب بهبود شاخص‌های بهداشتی شده است (۷). داوطلب سلامت زمینه‌های لازم

مراکز فروش محصولات گوشتی، استفاده از پوشش یک‌بار مصرف برای میز غذاخوری، تعبیه ظروف حاوی مواد ضد عفونی کننده دست‌ها با پایه نگهدارنده به تعداد مناسب در سالن و سرویس‌های بهداشتی، جدا کردن تخته برش مواد غذایی خام و پخته.

۳- بهداشت مواد غذایی: شامل مواردی نظیر سرو مواد غذایی در بسته‌بندی‌های یک‌بار مصرف و تک‌نفره، خودداری از نگهداری مواد غذایی مانند آجیل، شیرینی جات، ترشی و شور و غیره در ظروف دریا، خودداری از نگهداری نان در نانوائی‌های صنفی بر روی میزهای نانوائی در زمان عدم حضور مشتری، خودداری از نگهداری لاشه گوشت و مرغ و انواع محصولات گوشتی و پروتئینی به صورت روباز و خارج از یخچال، خودداری از نگهداری و عرضه مواد غذایی در خارج از محل کسب.

۴- بهداشت ساختمان: شامل مواردی نظیر تهویه مناسب به‌ویژه در سالن سرو غذا، سرویس‌های بهداشتی و نمازخانه، گندزدایی مرتب سطوح دارای تماس مشترک مانند دستگیره درها، میز و صندلی، شیرآلات، نرده پله‌ها، کلید و پریزها، سطوح آسانسورها، دفع پسماندها به شیوه بهداشتی در سطل‌های دردار پدالی، حذف موقت آب‌سردکن‌ها و آب‌خوری‌ها

ملاحظات اخلاقی

نویسندگان تمام نکات اخلاقی شامل عدم سرقت ادبی، انتشار دوگانه، تحریف داده‌ها و داده‌سازی را در این مقاله رعایت کرده‌اند. همچنین هرگونه تضاد منافع حقیقی یا مادی که ممکن است بر نتایج یا تفسیر مقاله تأثیر بگذارد را رد می‌کنند.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از تمام تلاشگران عرضه سلامت در مبارزه با کرونا و ویروس تشکر و قدردانی می‌شود.

را برای مشارکت فعالانه تر افراد در توسعه اقتصادی، اجتماعی کشور فراهم نموده است و در برخی از گروه‌های رابطان بهداشت حیطه فعالیت آنها متناسب با نیازهای جامعه توسعه یافته و در امور اجتماعی و خانوادگی به کمک مردم شتافته‌اند. با توجه به کمبود نیروی بهداشت محیط، گستردگی مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی بازرسی و آموزش حساس سازی افراد تمام اماکن در مورد رعایت پروتکل‌های پیشگیری از کرونا ویروس امکان پذیر نمی‌باشد. بنابراین نویسندگان در این مقاله داوطلبان سلامت را به عنوان مشارکت کنندگان در نظارت مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی پیشنهاد نمودند.

داوطلبان سلامت بعد از دریافت آموزش‌های حضوری و غیرحضوری پروتکل‌های بهداشتی پیشگیری از کرونا ویروس در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی و بازدید و نظارت چندین مراکز مواد غذایی به همراه کارشناسان بهداشت محیط می‌توانند فعالیت‌های ذیل را جهت پیشگیری و کنترل بیماری کرونا در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی خود انجام دهند:

۱- آموزش بهداشت فردی برای متصدی و شاغلین: شامل مواردی نظیر پرهیز از روبوسی یا دست دادن، استفاده از وسایل حفاظت فردی و ماسک و دستکش در تمام زمان کشیک کاری، تعویض ماسک و دستکش در تواتر زمانی معین، شستشوی مرتب دست‌ها با آب و صابون، رعایت فاصله با همکاران، متصدیان و مشتری‌ها، عدم استفاده از دستکش یا دستمال مشترک برای تمیز کردن سطوح و آشپزی، دریافت وجه به صورت الکترونیکی با استفاده از دستگاه پوز و توسط خود مشتریان و یا یک فرد مجزا از شاغلین و استراحت در منزل در صورت بروز علائم سرماخوردگی.

۲- بهداشت ابزار و تجهیزات: شامل مواردی نظیر شستشوی کلیه ظروف طبخ و سرو، آشپزخانه‌ها و محل‌های سرو غذا با آب بالای ۷۵ درجه سانتی‌گراد پس از پایان سرویس دهی، نگهداری کلیه ظروف در قفسه‌های پوشش‌دار، گندزدایی و آبکشی کلیه تجهیزات مورد استفاده در قصابی‌ها و مرغ و ماهی فروشی و

References

1. Shah SGS, Farrow A. A commentary on "World Health Organization declares global emergency: A review of the 2019 novel Coronavirus (COVID-19)". International journal of surgery (London, England). 2020;76(2):71-76.
2. Chen S, Zhang Z, Yang J, Wang J, Zhai X, Bärnighausen T, et al. Fangcang shelter hospitals: a novel concept for responding to public health emergencies. The Lancet. 2020;395(10232): 1305-14.
3. Peiravi R, Vahedian-Shahroodi M, Alidadi H, Noori Sistani M. A survey on the knowledge of Environmental health officers in regard to the executive process of the legal item13. Journal of Research in Environmental Health. 2015;1(2):112-8.
4. paktaman M, ghaneian M, ehrampoosh M, lotfi M, gholamizarchi E. Investigating factors affecting the Interaction between Environmental health inspectors and providers of food procurement, distribution and supply centers in Yazd: AQualitative Study. Iran Occupational Health. 2019;16(2):61-78.
5. Zareipour M, Jadgal MS, Movahed E. Health ambassadors role in self-care during COVID-19 in Iran. Journal Mil Med. 2020;22(6):672-4.
6. Zareipour M, Jadgal MS. Participation of organizations' health ambassadors in the implementation of health protocols in the Covid-19 epidemic. Journal of Research in Environmental Health. 2020;6(3):207-10.
7. Abbas Ali Ramezani MRM. Evaluating the performance and reasons for terminating the cooperation of health liaisons with health centers of Birjand University of Medical Sciences and Health Services. Journal of Birjand University of Medical Sciences. 2003;10(1):9-15.
8. Behdjat H, Rifkin SB, Tarin E, Sheikh M. A new role for Women Health Volunteers in urban Islamic Republic of Iran. EMHJ-Eastern Mediterranean Health Journal, 15 (5), 1164-73.